

Informatieblad Wet politiegegevens (Wpg), AVG en archivering

Bij de toepassing van de Wet politiegegevens moet rekening worden gehouden met zowel de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) als de Archiefwet. In dit informatieblad staat uitgelegd wat de Wpg inhoudt, wat de verhouding is met de AVG en Archiefwet en wat het betekent voor de archivering van de gegevens.

Wat houdt de Wet politiegegevens (Wpg) in?

Sinds 2019 is de aangepaste Wet politiegegevens (Wpg) en Besluit politiegegevens (Bpg) in werking getreden. De aanpassing van de wet heeft te maken met de implementatie van de EU-richtlijn gegevensverwerking opsporing en vervolging.

In de Wpg staat op welke manier gegevensverwerking in het kader van opsporing en vervolging mag gebeuren tussen buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en politie en tussen boa's onderling.

De rollen van een buitengewoon opsporingsambtenaar (boa)

Een buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) is een gemeentelijke functionaris die onder de Wpg kan vallen.

Voorbeelden van boa's zijn: gemeentelijk handhavers, leerplichtambtenaren, sociale rechercheurs, marktmeesters, milieuopsporingsambtenaren, handhavers omgevingswet, brandweercommandanten.

Er zijn twee rollen:

- Toezichthouden. Boa's zijn toezichthouders. In deze hoedanigheid vallen de gegevens die uit hun handelen voortkomen onder de AVG, de Archiefwet en de gemeentelijke selectielijst.
- Opsporing. Boa's kunnen opsporingstaken uitvoeren (artikel 8 van de Wpg). In die hoedanigheid vallen boa's onder de Wpg.

Samenvattend

Wanneer een gemeente haar taken uitvoert en daarbij persoonsgegevens verwerkt, zijn AVG en Archiefwet van toepassing. Als een boa persoonsgegevens verwerkt, dan ligt dat soms net even anders. Die gegevens vallen namelijk onder verschillende wettelijke regimes. Daarbij geldt: de Wpg staat boven de AVG en de bewaartermijnen vastgelegd in selectielijsten conform Archiefwet.

Boa's hebben rekening te houden met de volgende artikelen uit de Wpg:

- artikel 8: dagelijkse politietaak.
Handhaving van wetten en regels, hulpverlening, surveillance, verkeerszaken en eenvoudige opsporingsonderzoeken. Denk aan wildplassen, alcoholgebruik op de openbare weg.
- artikel 9: onderzoek in verband met de handhaving van rechtsorde in een bepaald geval.
Als grote hoeveelheden gegevens worden verzameld gericht op bepaalde personen of een specifieke gebeurtenis.
- artikel 13: ondersteunende taken.
Verdere verwerking, de mogelijkheid om gegevens die oorspronkelijk zijn verwerkt o.b.v. artikel 8 of 9 verder te verwerken ter ondersteuning van de politietaak (komt in gemeenten niet of nauwelijks voor).

Wat betekent dit voor gemeenten?

Concreet betekent de Wpg dat gemeenten in hun systemen voor boa's een voorziening moeten treffen, waarmee een onderscheid wordt gemaakt tussen enerzijds de gegevens die boa's in het kader van hun opsporingstaak verwerken en anderzijds de gegevens die zij in het kader van hun andere taken verwerken. Ook gaat een loggingverplichting gelden voor de controle van de rechtmatigheid van gegevensverwerking die boa's doen in het kader van hun opsporingstaak.

Welke Wpg-verwerkingen zijn er in de praktijk?

Er zijn drie categorieën boa's met Wpg-verwerkingen te onderscheiden:

1. Gemeentelijk handhavers
Betreft alle soorten verbalen die een handhaver uitschrijft bij strafbare feiten (art.8 Wpg)
Gebruik systemen: ?? Citycontrol, Brickyard, Transactiemodule CJIB)
+ notitieboekjes, smartphone, netwerkschijven etc. waar ook Wpg-gegevens in kunnen staan.
2. Leerplichtambtenaren
Betreft absoluut verzuim en relatief verzuim (art.8 Wpg)
Welke procesapplicatie en/of archiefsysteem?
3. Sociale recherche
Betreft overtredingen WMO, en Jeugdwet (oplichting, verduistering, witwassen, gegevens achterhouden. (art. 8, maar mogelijk ook art. 9 Wpg)
Welke procesapplicatie en/of archiefsysteem?

De Wpg-verwerking milieudelicten valt hier niet onder, want dit is een verantwoordelijkheid van de omgevingsdienst als zelfstandige organisatie.

Waar rekening mee te houden bij AVG en archivering onder de Wpg?

De Wpg heeft een eigen regime voor bewaartermijnen, raadpleging en uitwisseling van politiegegevens. Er moet bij de archivering van de gegevens rekening worden gehouden met het volgende:

- Het betreft bijzondere gegevens (heel vertrouwelijk, autorisaties transparant regelen).
- Gegevens moeten na een jaar "achter een schot" kunnen worden gezet.
- De vernietigingstermijn van 5 jaar is verplicht; er kan worden afgeweken.
- Bij langer bewaren moeten extra maatregelen worden genomen en zijn er verdere beperkingen in de raadpleging. ("een driedubbel schot").

De archivering houdt in: maatregelen nemen voor gescheiden opslag van toezichtgegevens en opsporingsgegevens. In verschillende systemen, of tenminste afgeschermd als subzaak binnen een hoofdzaak. Inrichten van triggers, want na 1 jaar en na 5 jaar veranderen de raadpleeg regimes.

Bewaartermijnen van Wpg-artikel 8 gegevens

De Wpg heeft eigen bewaartermijnen en ze spreekt over 'verwijderen' als zij gegevens nog even bewaart maar minder toegankelijk maakt, en over 'vernietigen' als gegevens permanent worden verwijderd.

- Politiegegevens die we verwerken in het kader van de uitvoering van de dagelijkse politietaak bewaren we maximaal 5 jaar na de datum van de eerste verwerking.
- Camerabeelden bewaren wij 28 dagen, tenzij verdere verwerking in het kader van de dagelijkse politietaak of bij de ondersteuning van de politietaak noodzakelijk is.
- Afschriften van boetes bewaren wij tot de boete is geïnd of is overgedragen aan het Openbaar Ministerie en in elk geval niet langer dan 5 jaar na de datum van de eerste verwerking.

Toegang tot en raadpleging van Wpg-artikel 8 gegevens

Voor Wpg-gegevens zijn er eisen over aangescherpte toegang en het gebruik van de gegevens:

- Artikel 8-gegevens worden 1 jaar na de eerste verwerking 'achter een schot' geplaatst, waardoor ze alleen toegankelijk zijn op basis van een gerichte zoekvraag.
- De gegevens mogen tot 5 jaar na de eerste verwerkingsdatum met een gerichte zoekvraag worden geraadpleegd of verwerkt.
- De gegevens worden bij uitzondering en onder strikte voorwaarden nog eens 5 jaar bewaard. Ze kunnen dan niet meer met een zoekvraag geraadpleegd worden (*art. 14.3, bijzondere bepaling*)

Bijzondere bepaling

De Wpg-gegevens kunnen na de eerste 5 jaar nog eens 5 jaar worden bewaard. Wel worden ze voor gebruikers ontoegankelijk gemaakt c.q. afgeschermd. Ze kunnen dan niet meer met een zoekvraag geraadpleegd worden en zijn bij hoge uitzondering nog te raadplegen. Hier geldt artikel 14, lid 3 Wpg: In bijzondere gevallen en voor zover dat noodzakelijk is voor een doel als bedoeld in artikel 9 of 10 (bij opsporing resp. ernstige bedreigingen van de rechtsorde).